

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VIII. Clerici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

in 6. sicut dispositio seu lex edita in alicuius fauorem cedere non debet in eiusdem dispendium iuxta reg. cit. 61. quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium retorquendum, ita & vice versa si quid statutum sit in pœnam vel odium alicuius, non debet id per se ac directè cedere in eius commodum aut honorem; consequenter verò reo permessa est omnis facultas se defendendi seu omnia agendi, quæ necessaria sunt, ne in iudicio succumbat, quare contra actorem excipere potest, si & ipse excommunicatus sit, teste Decio n. 18. Item iudicem suspectum recusare, ab eius sententiâ appellare, appellationemque prosequi, sicuti hic Glossa monet, & constat ex c. cum inter, 6. vbi tamen adiungitur, quod reus excommunicatus actorem in alia causa reconuenire non possit, cum ea non ad defensionis necessitatem, sed ad nouæ causæ voluntariam prosecutionem spectet: etenim in hac materiâ exactè distinguendum est inter necessarium & voluntarium, nam etiam ipse actor excommunicatus toleratur, si in iudicio causam agere cœpit, nec repulsus sit, postea à reo cõpelli poterit, vt eam prosequatur iuxta Authent. Qui semel, c. quomodo & quando, & tradit Abb. & Decius n. 10. Nam hoc casu non agitur de commodo actoris, sed magis de incommodo. Præterea si aliquis ad beneficium instituendus sit, vel eius electio confirmanda, tum etiam excommunicatus & vitandus, se opponere potest propter necessitatem, si vel ipse in beneficio ius habeat, vel agatur de publico bono Ecclesiæ suæ, cuius ipse membrum est, ne Prælatum indignū acquirat, sicut resoluit Glossa in c. exhibita. Sed & vice versa si reus voluntarius sit, cogatque aliquem ad agendum v.g. infamatorum suum, vt in iudicio intra tempus à Iudice statuendum ostendat verum esse, quod obiecerat, iuxta l. diffamari 5. C. de ingenuis, cum hoc casu agatur de commodo rei, obstabit ei exceptio excommunicationis, vt docet Suar. l. c. sect. 6. n. 11. Sayrus lib. 2. cap. 8. num. 12.

Restat quæstio, cum certum sit, quod reus excommunicatus procuratorem constitue-

re possit, immò decentius hoc fit, quàm si ipsamet in iudicio compareat, num ad hoc compelli queat, vt procuratorem mittat? Gl. hic ver. conueniri, Abb. n. 8. Suarez sect. 4. n. 6. existimant, quod etiam per se stare in iudicio, ac defendere se possit. Contrarium docet Imola hic n. 2. & Decius, quia in hoc capitulo clarè dicitur, quod debet per alium in iudicio respondere, quare sequor hanc sententiam, si causa ardua non sit, & reus excommunicatus idoneum Procuratorem habere queat, eique debitum salarium dare, cogi eum posse ad constituendum Procuratorem, quod maximè procedit, si reus vitandus sit, aut in morâ petendæ absolutionis, nam hoc casu Iudex præsertim Ecclesiasticus citare reum potest hac lege, vt per se non compareat, nisi absolutionem prius impetrarit, alioquin Procuratorem mittat, dummodò, vt dixi, sine magno suo incommodo id facere possit, ne alioquin afflicto, altera addatur afflictio.

CAPITVLVM VIII.

Clerici.

PARAPHRASIS.

Cum Imperator dicat, quod leges non dignantur sacros canones imitari, sacris autem canonibus generatim statutum sit, vt clerici de omni crimine coram Iudice ecclesiastico, non seculari conueniantur, consequens est, nullam in hac re canonibus contrariam consuetudinem præualere posse.

SUMMARIVM.

1. Nulla consuetudo, quantumvis immemorialis, præualere potest aduersus ecclesiasticam immunitatem, seu exemptionem Clericorum & Religiosorum à iurisdictione seculari.
2. Iustinianus Imp. in Auth. Vt Clerici apud proprios Episcopos, collat. 6. §. Si vero, SS. Canonibus & Ecclesiasticæ liberta-

bertati contrariâ, parùm pius in Ecclesiam statuere ausus est; quæ Fridericus Imperator correxit, & ad antiquam Christianorum Principum formam reduxit.

3. Clerici in omnibus causis civilibus, & criminalibus non possunt conueniri coram iudice seculari, nec valet consuetudo contraria, si pura sit, & non nixa in priuilegio, seu concessione Sedis Apostolica.

NOTANDVM VN. Nulla consuetudo quantumuis immemorialis præualere potest aduersus ecclesiasticam immunitatem seu exemptionem clericorum & religiosorum à iurisdictione seculari. Ita Canonistæ hic communiter, & docui lib. 4. tr. 5. c. 10. Probatur ratione huius capituli: Si lex potestatis secularis canonum statuta tollere non potest, sequitur, quòd nec consuetudo secularium possit; atqui lex secularis tollere non potest statuta canonum, inter quæ hoc etiam est, vt clerici non ad seculare, sed ad proprium ecclesiasticum tribunal trahatur, sicuti constat ex Congestis à Gratiano causa 11. q. 1. ergo nec consuetudo eam clericorum exemptionem abolere potest. Maior inde probatur, quia consuetudo est altera lex, seu similem legi originem, obligationemque habens, l. de quibus 32. ff. de legib. ergo qui legem non potest ferre, nec ius consuetudinis introducere, quòd intellige suapte auctoritate, & si legislator non permittat, seu prohibeat, vt hic accidit. Minor probatur, quia secularis magistratus cum sit subordinatus Ecclesiastico, non potest eius decreta tollere, sed obseruare debet, præsertim si ea disponant circa materiam propriam, videlicet ecclesiasticam, cuiusmodi sunt sacræ & ecclesiasticæ personæ. E tenim si Ecclesiæ vasa, vestes & quæcunque sacrata sunt, à secularium potestate eximantur, cur non multò magis personæ sacræ?

2. Accedit, quòd ipsemet Imperator Iustinianus in Authentica, vt clerici apud proprios Episcopos, collat. 6 §. si verò, dicat, quòd sacros canones etiam Cæsares non dedignantur sequi leges, & tamen eâ ipsâ Au-

thenticâ sacris canonibus & ecclesiasticæ libertati contrariâ parùm pius in Ecclesiam statuere ausus est, quæ postea præter alios correxit, & ad antiquam Christianorum Principum formam reduxit Fridericus Imperator in constitut. Cassa, & constit. statui- mus, de Episcopis: Statuimus, vt nullus ecclesiasticam personam in criminali quæstione, vel civili trahere ad iudicium seculare præsumat contra constitutiones imperiales & canonicas sanctiones.

Aduerte hic, idem de civilibus & criminalibus causis dici, quòd sacris canonibus & Imperatorum decretis repugnat, si clerici coram iudice seculari conueniantur, neque id vlla consuetudine cohonestari posse ex communi docet hic Abbas; sed intellige, si mera sit consuetudo, non nixa in priuilegio seu concessione Papæ.

CAPITVLVM IX.

Causam.

PARAPHRASIS.

Conuentus monasterij Dulmensis in controuersia quadam contra monachos Albani rescriptum Apostolicum impetrarunt ad iudicem delegatum, cui hic scribit Clemens III. quòd prouidere debeat, vt fratres Dulmenses cum assensu & auctoritate Episcopi sui iudicium ingredi- antur, ne si fratres illi in iudicio succumbant, Episcopus, qui & pro Abbate monasterij se gerit, acta iudicij ob consensus sui defectum irrita esse contendat, ideoque noua his exurgat.

SVMMARIVM.

1. Episcopus, quantumuis professus non sit, potest esse Monasterij Abbas.
2. Index ex officio supplere debet defectum requisitæ solemnitatis.
3. Conuentus absque assensu & auctoritate Prælati sui agere non potest in iudicio; si tamen agat, & obtineat, Prælati rem ratam habere, seu acta confirmare potest.

4. Cons.